

Lovforslag nr. L 154. Fremsat den 4. april 1984 af kirkeministeren

Forslag

til

Lov om folkekirkens økonomi

Kapitel 1

Kirke- og præstegårdskassen

§ 1. Ved hvert menighedsråd oprettes en kirkekasse, der bestyres af menighedsrådet.

Stk. 2. Bestyrer et menighedsråd flere kirker, kan menighedsrådet beslutte, at der oprettes en selvstændig kirkekasse ved hver kirke.

Stk. 3. I pastorater med flere menighedsråd kan menighedsrådene på et fællesmøde beslutte, at der tillige oprettes en præstegårdskasse. Præstegårdskassen bestyres af menighedsrådene gennem præstegårdsudvalget, jfr. § 4, stk. 2.

§ 2. Af kirkekassen afholdes udgifter vedrørende:

- 1) Kirkens vedligeholdelse og drift, jfr. dog stk. 2, samt udgifter til udvidelse af kirken, opførelse af ny kirke eller etablering af nye gudstjenestelokaler.
- 2) Anlæg, udvidelse, vedligeholdelse og drift af kirkegård, jfr. dog stk. 2.
- 3) Erhvervelse, opførelse, vedligeholdelse og drift af præsteboliger, konfirmandlokaler, præstegårdsbrug samt efter kirkeministerens bestemmelse andre udgifter vedrørende præsteembederne, herunder huslejetilskud, telefongodtgørelser m.v. til præster samt en del af udgifterne til opvarmning af præsteboliger.
- 4) Løn o.lign. til kirke- og kirkegårdsfunktionærer.
- 5) Valg til menighedsråd samt rådets virksomhed efter reglerne herom i lov om menighedsråd.

Stk. 2. Ved ikke-selvejende kirker afholdes udgifter til kirkens og kirkegårdens vedligeholdelse efter de herom fastsatte bestemmelser.

Stk. 3. De udgifter, der er nævnt i stk. 1, nr. 3, afholdes af præstegårdskassen, hvor en sådan oprettes, jfr. § 1, stk. 3. Oprettes der ikke en præstegårdskasse i et pastorat med flere menighedsråd, træffer provstiudvalget beslutning om, af hvilken kirkekasse de nævnte udgifter skal afholdes.

§ 3. Kirkekassen oppebærer indtægter af kirkens kapitaler samt betaling for brug af kirke og kirkegård.

Stk. 2. Leje- og driftsindtægter af præsteembedets faste ejendomme indgår i præstegårdskassen, hvor en sådan oprettes, og ellers i kirkekassen. Oprettes der ikke en præstegårdskasse i et pastorat med flere menighedsråd, træffer provstiudvalget beslutning om, i hvilken kirkekasse de nævnte indtægter skal indgå.

Stk. 3. Den del af kirke- og præstegårdskassens udgifter, der ikke kan afholdes af de i stk. 1 og 2 nævnte indtægter, dækkes gennem ligning på folkekirkens medlemmer i kommunen.

§ 4. Menighedsrådet udarbejder årligt et foreløbigt og et endeligt overslag over kirkekassens indtægter og udgifter for det kommende regnskabsår.

Stk. 2. For præstegårdskassen udarbejder menighedsrådene på et fællesmøde ved almindelig stemmeflerhed tilsvarende overslag.

Overslagene udarbejdes efter indhentet udtalelse fra præstegårdsudvalget.

Stk. 3. Foreløbige overslag indsendes til provstiudvalget inden 1. april og endelige overslag inden 15. august.

§ 5. Efter modtagelsen af foreløbige overslag for kirke- og præstegårdskasserne indkalder provstiudvalget en eller to repræsentanter for hvert menighedsråd til budgetsamråd, der afholdes senest 1. juni.

Stk. 2. I budgetsamrådet forhandles de enkelte bevillingsforslag og deres prioritering. Budgetsamrådet har ikke besluttende myndighed.

Stk. 3. Menighedsrådene har pligt til at lade sig repræsentere under budgetsamrådet.

§ 6. Ligningsbeløbet til kommunens kirke- og præstegårdskasser fastsættes af provstiudvalget. Ved ligningsbeløbets fastsættelse kan provstiudvalget forhøje det budgetterede underskud for kasserne med et beløb til imødegåelse af uforudsete udgifter i ligningsområdet. Beløbet kan højst udgøre 5 pct. af det samlede ligningsbeløb.

Stk. 2. Ligningsbeløbet til kirkekasserne i en kommune må ikke uden kommunalbestyrelsens samtykke være mere end 20 pct. højere end gennemsnittet af de sidste 4 års ligningsbeløb til kirkekasserne. Ved beregningen heraf bortses fra udgifter til arbejder, der er krævet ved synsforretninger, udgifter til kirkefunktionærers lønninger m.v., udgifter til forrentning og afdrag af lån og de udgifter, der er nævnt i stk. 1 samt i § 2, stk. 1, nr. 3.

§ 7. Provstiudvalget træffer senest 1. september afgørelse om godkendelse af det endelige overslag for kirke- og præstegårdskasserne for det kommende regnskabsår.

§ 8. Regnskabsåret for kirke- og præstegårdskassen er kalenderåret.

§ 9. Inden den 1. april efter regnskabsårets udløb aflægger menighedsrådet regnskab for kirkekassen og menighedsrådene på et fællesmøde for præstegårdskassen. Kirkeministeren fastsætter nærmere regler om regnskaberne aflæggelse, om revision og om godkendelse af regnskaberne.

Stk. 2. Provstiudvalget kan tillade og under særlige omstændigheder bestemme, at der skal benyttes regnskabskyndig bistand til tilrettelæggelse og aflæggelse af kirke- og præstegårdskassens regnskab samt til foretagelse af kasseeftersyn.

Stk. 3. Revisionen skal være tilendebragt inden kalenderårets udløb, medmindre særlige forhold foreligger. Revisionsantegnelser kan af menighedsrådet indbringes for stiftsovrigheden.

Kapitel 2

Fællesfonden

§ 10. Fællesfonden bestyres af stiftsovrighederne efter bestemmelser fastsat af kirkeministeren.

§ 11. Af fællesfonden afholdes folkekirkens udgifter, for så vidt de ikke er omfattet af § 2 eller § 20.

Stk. 2. Kirkeministeren kan fastsætte regler om henlæggelse af en del af fællesfondens indtægter til en reservefond og om denne fonds anvendelse. De årlige henlæggelser må ikke overstige 1 pct. af præsteembedernes kapitaler.

Stk. 3. Hvor økonomisk støtte efter kirkeministerens skøn er særlig påkrævet, kan ministeren af fællesfonden anvende indtil 1 pct. af den årlige renteindtægt af præsteembedernes kapitaler til kirkelige formål.

§ 12. Kirkeministeren kan bestemme, at der af fællesfonden ydes tilskud til hel eller delvis dækning af udgifterne til uddannelse af ansatte i folkekirken og af personer, der ønsker sådan ansættelse.

§ 13. Er det samlede kirkelige ligningsbeløb i en kommune særlig stort i forhold til den skattepligtige indkomst for folkekirkens medlemmer i kommunen, kan kirkeministeren bestemme, at der ydes et tilskud af fællesfonden til nedsættelse af ligningsbeløbet. Det samlede beløb, der anvendes på denne måde, må ikke overstige 6 pct. af landskirkeskatten i det år, for hvilket tilskud ydes.

§ 14. Fællesfonden oppebærer renter og udbytte af præsteembedernes kapitaler bortset fra fast ejendom.

Stk. 2. Den del af fællesfondens udgifter, der ikke kan afholdes af indtægterne efter stk. 1 eller af tilskud fra statskassen efter § 20, stk. 2, dækkes gennem en landskirkeskat, der pålignes folkekirkens medlemmer.

§ 15. Hvert år inden 1. marts indsender stiftsøvrighederne hver for sit stifts vedkommende et overslag over fællesfondens indtægter og udgifter i det følgende regnskabsår til kirkeministeren.

Stk. 2. Landskirkeskattens størrelse fastsættes af kirkeministeren.

Stk. 3. Landskirkeskattens fordeling mellem kommunerne sker på grundlag af de skattepligtige indkomster i kommunerne for det på fordelingstidspunktet nærmest forudgående indkomstår for de i kildeskattelovens § 1 omhandlede skattepligtige personer, således som disse indkomster er opgjort med henblik på beregning af slutskat. Ved fordelingen ses bort fra indkomster, som vedrører medlemmer af en valgmenighed, Skt. Petri tyske menighed og personer, der ikke hører til folkekirken.

§ 16. Fællesfondens regnskabsår er kalenderåret.

§ 17. Stiftsøvrighederne aflægger regnskab for fællesfonden til kirkeministeren efter bestemmelse fastsat af ministeren.

Stk. 2. Regnskabet revideres af rigsrevisionen.

Kapitel 3

Almindelige bestemmelser om den kirkelige ligning

§ 18. Ligningsbeløb til kirke- og præstegårdskasserne samt landskirkeskat pålignes folkekirkens medlemmer under ét efter samme regler, hvorefter kommunal indkomstskat svares til vedkommende kommune, dog at den kirkelige ligningsprocent fastsættes med 2 decimaler. Bestemmelserne i lov om kommunal indkomstskat om fordeling af kommunal indkomstskat mellem kommunerne finder tilsvarende anvendelse.

Stk. 2. Påligningen sker under ét for kommunen, uanset om denne omfatter flere sogne.

Stk. 3. Ved ligningen bortses fra medlemmer af valgmenigheder og Skt. Petri tyske menighed.

Stk. 4. Omfatter et sogn dele af forskellige kommuner, deles sognets ligningsbeløb imellem dem i samme forhold som det, hvori de svarer landskirkeskat, medmindre andet fastsættes af kirkeministeren. Tilsvarende forholdes med præstegårdskassens udgifter, for så vidt pastoratet omfatter flere kommuner.

§ 19. Landskirkeskatten udbetales til stiftsøvrighederne. De øvrige ligningsbeløb udbetales til vedkommende menighedsråd. Dog udbetales beløb til imødegåelse af uforudsete udgifter, jfr. § 6, stk. 1, kun til vedkommende menighedsråd efter anmodning fra provstiudvalget. Et eventuelt ved regnskabsårets slutning tilbagestående beløb anvendes af kommunalbestyrelsen til nedbringelse af det følgende års ligning.

Stk. 2. Kommunalbestyrelsen kan med provstiudvalgets tilslutning yde et menighedsråd forskud på ligningsbeløbet for det nærmest følgende regnskabsår.

Kapitel 4

Statstilskud

§ 20. Af folkekirkens udgifter afholder statskassen:

- 1) Lønninger, pensioner og andre ydelser til biskopperne.
- 2) Pensioner og efterindtægt i henhold til lov om tjenestemandspension til provster og præster.
- 3) Lønninger til præsterne for de døves menigheder og præsten for de tunghøre i København og omegn samt andre udgifter i forbindelse med den kirkelige betjening af døve og tunghøre.
- 4) Flytte- og rejsegodtgørelse til præsterne på Færøerne samt vicebiskoppens kontorholdsudgifter.
- 5) Udgifterne ved den kirkelige betjening af Christiansø og Hirsholmene.

Stk. 2. Statskassen yder herudover et årligt tilskud til fællesfonden svarende til 40 pct. af fællesfondens udgifter til lønninger til provster og præster.

Stk. 3. Endvidere udreder statskassen tilskud, hvis størrelse fastsættes på finansloven,

dog mindst 14 mill. kr. årligt, til restaurering af kirker og af kirkers historiske inventar.

Kapitel 5

Folkekirkens kapitaler

§ 21. Menighedsrådet bestyrer kirkens og præsteembedernes faste ejendomme efter bestemmelser fastsat af kirkeministeren.

Stk. 2. Kirkeministeren fastsætter nærmere regler om brug, indretning og vedligeholdelse af præsteembedernes faste ejendomme m.v. og om afholdelse af syn over dem.

Stk. 3. Forbrug af kirkers og præsteembeders formue samt køb og salg af fast ejendom kan kun ske efter beslutning af menighedsrådet og med godkendelse af kirkeministeren eller efter dennes bemyndigelse af stiftsøvrigheden.

§ 22. Egner et præsteembedes jorder sig til landbrugsmæssig drift som selvstændigt brug, finder de i lov om landbrugsejendomme indeholdte bestemmelser om landbrugsejendommens opretholdelse og drift anvendelse. Kirkeministeren kan dog gøre undtagelse herfra.

Stk. 2. Forpagtningskontrakter godkendes af provstiudvalget.

§ 23. Stiftsøvrighederne bestyrer kirkernes og præsteembedernes øvrige kapitaler efter bestemmelser fastsat af kirkeministeren.

Kapitel 6

Provstiudvalg

§ 24. I hvert provsti vælges et provstiudvalg, der består af provsten og 2-4 læge medlemmer. Kirkeministeren fastsætter nærmere regler om valgets foretagelse og om antallet af medlemmer.

Stk. 2. Provstiudvalget vælger af sin midte en formand og en næstformand. Valget sker ved skriftlig afstemning på udvalgets konstituerende møde, som provsten indkalder til. Valget gælder for udvalgets valgperiode. Medlemmerne af udvalget er pligtige at modtage valg som formand og næstformand. Provsten virker som udvalgets forretningsførende medlem og drager omsorg for udførelsen af udvalgets beslutninger.

Stk. 3. Provstiudvalgets endelige behandling af kirke- og præstegårdskassernes årlige

overslag sker i offentlige møder. Bortset herfra bestemmer udvalget selv, i hvilket omfang dets møder skal være offentlige, og fastsætter selv sin forretningsorden. Er der uenighed i provstiudvalget om forretningsgangen kan spørgsmål herom forelægges stiftsøvrigheden til afgørelse.

Stk. 4. Nærmere regler for provstiudvalgets virksomhed fastsættes af kirkeministeren.

§ 25. Kirkeministeren kan bestemme, at der for en kommune med flere provstier eller dele af flere provstier oprettes et budgetudvalg. Nærmere regler for budgetudvalgets sammensætning, valg og virksomhed fastsættes af kirkeministeren.

§ 26. Ordinært valg til provstiudvalg foretages inden 4 måneder efter hvert ordinært valg til menighedsråd. Valget gælder fra 1. april.

Stk. 2. Udgifterne til valg af provstiudvalgene og til disses møder, herunder befordringsgodtgørelse og diæter til de valgte medlemmer samt udvalgenes udgifter til medhjælp, kontorartikler m.v. udredes af fællesfonden efter kirkeministerens nærmere bestemmelse.

Kapitel 7

Ikrafttrædelsesbestemmelser m.v.

§ 27. Loven træder i kraft den 1. januar 1986.

Stk. 2. Saldoen pr. 31. december 1985 i de hidtidige kirkekasser, menighedsråds-kasser og præstelønningskasser overføres pr. 1. januar 1986 til vedkommende kirkekasse eller præstegårdskasse efter provstiudvalgets bestemmelse.

Stk. 3. Følgende bestemmelser ophæves:

- 1) Lov om folkekirkens lønningsvæsen m.m. jfr. lovbekendtgørelse nr. 384 af 25. august 1980, bortset fra bestemmelserne i § 32, § 34 og § 35, stk. 3.
- 2) § 5, § 7, stk. 1, §§ 10-11 og §§ 13-14 i lov om kirkers bestyrelse m.m. jfr. lovbekendtgørelse nr. 318 af 26. juni 1970.
- 3) § 13, stk. 1, 2. pkt. og § 27, stk. 4 i lov om menighedsråd, jfr. lovbekendtgørelse nr. 136 af 15. april 1980.

§ 28. Loven gælder ikke for Færøerne og Grønland.

Bemærkninger til lovforslaget

Lov om folkekirkens økonomi

I. Almindelige bemærkninger

Folkekirkens økonomiske struktur baserer sig hovedsagelig på love, hvis oprindelse går tilbage til begyndelsen af dette århundrede. Selv om flere af de kirkelige love indeholder regler af økonomisk karakter, er de væsentligste bestemmelser om folkekirkens økonomiske forhold dog fastsat i to love, nemlig lov om folkekirkens lønningsvæsen m.m., oprindelig vedtaget i 1919, og lov om kirkers bestyrelse m.m. fra 1922.

Lovene har siden deres fremkomst været genstand for mange ændringer og ajourføringer i forhold til samfundsudviklingen. Således er lov om folkekirkens lønningsvæsen m.m., som den er vedtaget ved lov nr. 294 af 18. juni 1969, ændret ved lov nr. 260 af 4. juni 1970, lov nr. 167 af 29. marts 1974, § 6 i lov nr. 329 af 26. juni 1975, lov nr. 165 af 27. april 1977, lov nr. 200 af 3. maj 1978, lov nr. 200 af 27. maj 1980 og lov nr. 187 af 11. maj 1982, medens lov om kirkers bestyrelse m.m. siden vedtagelsen ved lov nr. 281 af 30. juni 1922 er ændret ved lov nr. 110 af 29. marts 1924, lov nr. 105 af 15. marts 1947, lov nr. 50 af 16. marts 1956, lov nr. 165 og 166 af 11. maj 1966, lov nr. 44 af 20. februar 1969 og lov nr. 260 af 4. juni 1970. Uanset dette er det stadig de oprindelige principper, der danner grundlaget for folkekirkens økonomi.

Den økonomiske administration foregår i overensstemmelse med folkekirkens strukturelle opbygning på flere niveauer – menighedsråd, provstiudvalg, stiftsøvrigheder og ministerium – og med en historisk betinget sondring mellem kirkernes og præsteembedernes økonomi.

Kirkerne er med få undtagelser overgået til selveje. Der er nu kun ca. 20 ikke-selvejende kirker, nemlig nogle slotskirker, nogle kirker der ejes af vedkommende kommune eller en selvejende institution, samt nogle københavnske kirker under kirkefondet. På driftssiden forvaltes *de selvejende kirkers* økonomi gennem en *kirkekasse*, der bestyres af menighedsrådene under tilsyn af provstiudvalgene. På udgiftssiden har kirkekassen som væ-

sentligste poster kirkens og kirkegårdens drift og vedligeholdelse, løn til ansatte ved kirke og kirkegård samt valg til menighedsråd og rådets virksomhed. Kirkekassens indtægter hidrører fra rente og udbytte af kirkens kapitaler og betaling for brug af kirke og kirkegård. Underskud dækkes ved ligning af kirkeskat.

Ved de få *ikke-selvejende kirker*, hvor udgifterne til vedligeholdelse af kirke og kirkegård afholdes af ejeren af kirken eller dens midler, forvaltes økonomien i øvrigt gennem en *menighedsrådskasse*.

Kirkernes kapitaler – bortset fra fast ejendom – forvaltes af stiftsøvrighederne. Undtaget herfra er dog kapitaler, der tilhører de tidligere købstadskirker. Disse kapitaler bestyres lokalt af de pågældende menighedsråd.

Præsteembedernes økonomi er for driftens vedkommende dels en ren lokal økonomi og dels en for hele landet gældende fælles økonomi.

Den lokale økonomi forvaltes af menighedsrådene under tilsyn af provstiudvalgene gennem en *præstelønningskasse*, hvis væsentligste udgifter er vedligeholdelse og drift af tjenesteboliger og præstegårdsbrug. Præstelønningskassens indtægter hidrører fra leje- og driftsindtægter af præsteembedernes faste ejendomme. Underskud dækkes ved ligning af kirkeskat.

Præsteembedernes kapitaler – bortset fra fast ejendom – bestyres af stiftsøvrighederne. Disse kapitaler forvaltes ligesom kirkernes kapitaler blandt stiftsmidlerne, hvis væsentligste funktion består i at tjene som lavt forrentet udlånskapital for kirkerne og præsteembederne ved udførelse af større kapitalkrævende bygge- og anlægsarbejder.

Præsteembedernes fælles økonomi administreres af stiftsøvrighederne gennem *præsteembedernes fællesfond*, hvis væsentligste udgift er 40 pct. af præsters og provsters lønninger og pensioner. Dog betales hjælpepræsters løn helt af fællesfonden, hvilket også gælder præsters rådighedstillæg, befordringsgodtgørelse og tilskud til præsters tjenestedragt. Endvidere afholder fællesfonden pensioner og understøttelse til kirkefunktionærer, lønnings- og kontorholdsudgifter til stiftskassererne

samt yder tilskud til uddannelses- og efteruddannelseskurser for folkekirkens personale.

Endelig kan der af fællesfonden ydes forskellige tilskud, navnlig til nedsættes af den kirkelige ligningsprocent i en kommune.

Fællesfondens indtægter hidrører fra renter og udbytter af præsteembedernes kapitaler – bortset fra fast ejendom. Underskud dækkes ved udskrivning af *landskirkeskatten*.

Landskirkeskattens størrelse fastsættes af kirkeministeren på grundlag af budgetter fra stiftsøvrighederne. Kirkeministeren fastsætter endvidere, hvilket skattebeløb de enkelte kommuner skal betale, idet fordelingen mellem kommunerne sker på grundlag af de skattepligtige indtægter i kommunerne. Den pålignes sammen med skat til de lokale kirkelige kasser under ét efter samme regler, hvorefter der svares kommunal indkomstskat til vedkommende kommune.

Medens ligningen af underskuddet til de lokale kirkelige kasser sker på medlemmerne af folkekirken i ligningsområdet (kommunen), lignede landskirkeskatten med samme procent af den skattepligtige indkomst på alle landets folkekirkemedlemmer. I landskirkeskatten er således indbygget en væsentlig udligningsfaktor for så vidt angår kirkeskatteprocenterne, idet indkomstgrundlaget i den enkelte kommune er afgørende for, hvor meget der skal betales i landskirkeskat. Kommuner med et højt indkomstgrundlag betaler mere end kommuner med et lavt indkomstgrundlag.

Oprævning af kirkeskat foretages af statskattedirektoratet i henhold til bestemmelserne i afsnit V i kildeskatteloven, jfr. lovbekendtgørelse nr. 402 af 19. august 1983. Statskattedirektoratet afregner samtlige kirkelige skatter med kommunerne, dels med månedlige a conto beløb svarende til de budgetterede ligningsindtægter, dels afsluttende i forbindelse med fastsættelse af slutskatterne. Kommunerne afregner de budgetterede ligningsbeløb til stiftsøvrighederne for så vidt angår landskirkeskatten og til menighedsrådene for så vidt angår de lokale ligningsbeløb. Afregning af slutskatten posteres derimod kun på kommunernes konto for kirkelige afgifter.

En del af folkekirkens udgifter dækkes gennem tilskud fra staten. Den væsentligste post på statens tilskud udgøres af udgifter til lønninger og pensioner til præster og provster, hvoraf staten afholder 60 pct. Det er kendetegnende for statens tilskud, at dette for hovedpartens vedkommende anvendes til dækning af folkekirkelige fællesudgifter, idet der kun gennem de relativt beskedne tilskud til kirkerestaureringer bidrages direkte til de lokale kirkeli-

ge kassers økonomi. Statstilskuddet har således kun ringe betydning som udligningsfaktor for de lokale kirkeskatteprocenter.

Spørgsmålet om udligning af kirkeskatteprocenterne har gennem flere år været genstand for debat i forskellige kredse. Således opstod der i kommunale kredse efter kommunalreformen i 1970 et udbredt ønske om en generel udjævning af den lokale kirkelige beskatning. På kommunalt initiativ og i kommunalt regi blev der således i 1977 nedsat et udvalg, der samme år afgav en redegørelse med forskellige forslag til, hvorledes kirkeskatteprocenterne kunne udlignes.

Bla. foreslog udvalget, at det beløb, der var til rådighed som tilskud af fællesfonden til kommuner med høje kirkeskatteprocenter, skulle forhøjes væsentligt. Forslaget blev imødekommet ved en ændring i 1978 af § 5 i lov om folkekirken lønningsvæsen m.m., jfr. lov nr. 200 af 3. maj 1978, folketingstidende 1977/78, tillæg C spalte 429–30.

I kølvandet på debatten i forbindelse med lovændringen samt det kommunale udvalgs redegørelse besluttede kirkeministeren i 1978 at nedsætte et udvalg, der skulle foretage en mere indgående undersøgelse og overvejelse af folkekirkens økonomi.

Udvalget afgav i februar 1982 en betænkning (nr. 952), der dels indeholdt forskellige forslag til ændring af regler om folkekirkens økonomi og dels behandlede forskellige regler, som man ikke fandt anledning til at foreslå ændret.

Økonomiudvalgets forslag vil blive nærmere kommenteret i bemærkningerne til lovforslagets enkelte bestemmelser.

Økonomiudvalget foreslog bl.a. følgende: (idet de i parentes anførte paragraffer henviser til hvor i lovforslaget, der redegøres for de enkelte forslag).

At reglerne om anvendelse af overskydende ligningsmidler ændres (§ 6).

At der ikke ændres på kommunernes ret til at gøre indsigelse med hensyn til stigningstakten for den kirkelige ligning (§ 6).

At den kirkelige ligningsprocent fastsættes med 2 decimaler (§ 18).

At udgifterne til aflønning af kirkefunktionærer fortsat afholdes af den enkelte kirkekasse (og ikke af fællesfonden som af nogen foreslået) (§ 2).

At staten fastholdes på at svare sine forpligtelser over for folkekirken, herunder fremdeles yde det beløb, man hidtil har ydet som tilskud til præstelønninger (§ 20).

At det gøres til en lovbunden forpligtelse for staten at yde tilskud til istandsættelse af kirkers historiske inventar, samt at der ydes tilskud af fællesfonden til byggearbejder (§ 20).

At stiftmidlerne af hensyn til deres funktion som låneinstitut forøges med indbetaling af de hidtidige købstadskirkers kapitaler (§ 23).

At der ikke sker ændring af gældende bestemmelser om renten af stiftsmidlerne, der forbliver uændret på 4 pct. (§23).

Et forslag fra økonomiudvalget om at ændre reglerne om udbetaling af kirkeligt ligningsprovenu, således at det anvises af skattemyndighederne til stiftskasserne – i stedet for som nu til kommunalbestyrelserne – er ikke fulgt i lovforslaget, idet en sådan ændring kunne befrygtes af indvirke negativt på samarbejdsforholdet mellem de kirkelige budgetmyndigheder og kommunerne.

Heller ikke økonomiudvalgets forslag om at oprette »stiftsudvalg« med den opgave at have indseende med stiftsmidlernes forvaltning er medtaget i lovforslaget, idet det skønnes muligt på anden måde at orientere menighedsråd og provstiudvalg om stiftsøvrighedernes praksis vedrørende udlånsvirksomhed m.v. Det er således allerede praksis i flere stifter, at der i den hvert år udgivne stiftsbog gøres nøje rede for udlånsvirksomheden i det forløbne år.

Økonomiudvalgets øvrige indstillinger vedrører ikke forhold, der nødvendiggør lovgivningsinitiativer. Lovforslagets systematik er følgende:

Kap. 1 indeholder reglerne om den lokale kirkelige økonomi. Bestemmelserne svarer i det væsentlige til de nugældende regler, dog at der efter forslaget som hovedregel kun skal være én kasse, kirkekassen, jfr. bemærkningerne til § 1. Endvidere gives der som noget nyt hjemmel til, at provstiudvalget kan tillægge budgetterne et samlet beløb inden for et ligningsområde til imødegåelse af uforudsete udgifter, jfr. de særlige bemærkninger til § 6. Kommunernes indsigelsesret med hensyn til stigningen i menighedsrådenes budgetter er bibeholdt i forslagens § 6, stk. 2.

Kap. 2 drejer sig om den folkekirkelige fællesøkonomi. Også disse regler svarer stort set til gældende ret. Det foreslås dog, at det beløb, der af fællesfonden kan ydes som tilskud til kommuner med særligt store ligningsbeløb, forhøjes fra 4 pct. til 6 pct. af landskirkeskatten for det pågældende år, jfr. de særlige bemærkninger til § 13. Endvidere foreslås en mindre forhøjelse af kirkeministerens rådighedsbeløb og en ændret bestemmelse om henlæggelse til en reservefond, jfr. de særlige bemærkninger til § 11.

I kap. 3 omhandles de *almindelige bestemmelser om den kirkelige ligning*, hvor det som nyskabelse i forhold til gældende ret foreslås, at den kirkelige

ligningsprocent fastsættes med to decimaler, jfr. de særlige bemærkninger til § 18.

I kap. 4 om *statsilskud* foreslås en væsentlig omlægning af statens tilskud til folkekirken. Det understreges, at omlægningen ikke medfører en nedsættelse af statens tilskud. Af forslaget skal kun fremhæves, at staten forpligtes til at yde tilskud til istandsættelse af kirker og historisk inventar med et i loven fastsat minimumsbeløb, jfr. de særlige bemærkninger til forslagens § 20.

I kap. 5 indeholdes reglerne om *folkekirkens kapitaler*. Reglerne svarer i det væsentlige til de i dag gældende.

I kap. 6 fastsættes regler om *provstiudvalg*, svarende til, hvad der er gældende i dag.

Lov om folkekirkens økonomi

Bemærkninger til de enkelte bestemmelser

Til § 1

Efter de nugældende regler administreres kirkernes og præstegårdenes driftsindtægter og -udgifter af menighedsrådene gennem 3 forskellige kasser: En kirkekasse for hver selvejende kirke, en menighedsrådskasse for hver ikke-selvejende kirke og en præstelønningskasse i hvert pastorat.

I pastorater med kun én kirke er der ikke noget behov for flere kirkelige kasser, og det foreslås derfor i stk. 1, at der i sådanne pastorater kun skal være én kirkekasse.

I tilfælde, hvor menighedsrådet bestyrer flere kirker, vil det efter stk. 1 være hovedreglen, at der oprettes en kirkekasse fælles for kirkerne. Hvis menighedsrådet finder det mere hensigtsmæssigt, at der oprettes en kirkekasse for hver af kirkerne, kan dette ske efter forslagens stk. 2.

Hvor der er flere menighedsråd i et pastorat, kan det fortsat være hensigtsmæssigt at oprette en særlig kasse til administration af præstegårdens indtægter og udgifter, idet menighedsrådene i pastoratet er fælles om bestyrelsen af præstegården. Det foreslås derfor i stk. 3, at der i disse tilfælde kan oprettes en særlig præstegårdskasse. Den tidligere betegnelse, præstelønningskassen, er ikke længere tidssvarende, idet der ikke længere er nogen del af præstens løn, der udredes gennem den lokale kirkeligning.

Til § 2

I stk. 1 og stk. 2 er samlet de hidtil gældende regler om, hvilke udgifter der afholdes af de af menighedsrådene bestyrede kasser (kirkekasse, menighedsrådskasse og præstelønningskasse). Dis-

se udgifter skal efter forslaget fremtidig alle afholdes af kirkekassen i pastorater med kun 1 kirke.

I sogne med ikke-selvejende kirker afløses den hidtidige menighedsrådskasse af kirkekassen. Hermed ændres dog ikke de gældende regler om, hvilke udgifter der skal udredes af ejeren af kirken eller dens midler, jfr. lov om vedligeholdelse af kirker og kirkegårde (lovbekendtgørelse nr. 455 af 23. september 1947 som ændret senest ved lov nr. 651 af 21. december 1977).

I forslagens stk. 3 tages der stilling til, hvorledes udgifterne skal posteres, når der er flere menighedsråd i pastoratet.

I betænkning nr. 952/1982, afgivet af det af kirkeministeriet nedsatte udvalg vedrørende folkekirkens økonomi, er det side 39-41 anført, at udvalget ikke kan tilslutte sig et forslag om, at udgifterne til lønning af kirkefunktionærer overføres til fællesfonden og derved afholdes af landskirkeskatten i stedet for som nu af de lokale kirkekasser, men at udvalget finder, at det i hvert fald indtil videre bør have sit forblivende ved den hidtidige ordning. I overensstemmelse hermed foreslås kirkefunktionærlønninger fortsat afholdt af de lokale kirkekasser.

Til § 3

Bestemmelsen svarer til hidtil gældende ret alene med de ændringer, der følger af ændringerne i betegnelserne for de kirkelige kasser, jfr. bemærkningerne til § 1.

Til § 4

Bestemmelsen svarer til § 11 i lov om kirkers bestyrelse m.m. og § 17, stk. 1, i lov om folkekirkens lønningsvæsen m.m., idet dog fristen for indsendelse af endeligt overslag foreslås ændret fra 1. juli til 15. august. Den hidtil gældende frist har ikke levnet menighedsrådene tilstrækkelig tid til at behandle eventuelle ændringer i forhold til det foreløbige overslag efter budgetsamrådets afholdelse.

I det tidligere i indeværende samling fremsatte forslag til lov om menighedsråd er det foreslået, at der i pastorater med flere menighedsråd skal nedsættes et stående præstegårdsudvalg med lige mange medlemmer fra hvert menighedsråd. Dette præstegårdsudvalg skal efter det her foreliggende forslag udtale sig til menighedsrådene om budgetteringen af præsteembedets indtægter og udgifter, hvorefter menighedsrådene på et fællesmøde ved almindelig stemmeflerhed træffer afgørelse om

budgetteringen. Efter de hidtil gældende regler har budgetspørgsmål vedrørende præstelønningskassen i pastorater med flere menighedsråd været behandlet i hvert menighedsråd for sig. I praksis er der næppe tale om nogen betydelig ændring, og da der er tale om fælles udgifter, skønnes den foreslåede fremgangsmåde hensigtsmæssig.

Til § 5

Bestemmelsen svarer til § 29, stk. 2-4, i lov om folkekirkens lønningsvæsen m.m. § 29, stk. 2, er senest ændret ved lov nr. 187 af 11. maj 1982. Mens det tidligere havde været overladt til provstiuvalget at afgøre, om der skulle indkaldes til budgetsamråd, blev det ved loven af 11. maj 1982 fastsat, at budgetsamråd skal afholdes, hvis blot ét menighedsråd i ligningsområdet anmoder om det.

Ændringen i 1982 fremkom som et kompromis mellem det synspunkt, at afholdelse af budgetsamråd bør være obligatorisk, og på den anden side den betragtning, at afholdelse af budgetsamråd ikke skulle være nødvendigt, hvis hverken provstiuvalget eller noget menighedsråd i ligningsområdet ønskede det.

Med henblik på at fastholde menighedsrådenes selvstændige ansvar for budgetlægningen og prioriteringen af de udgiftskrævende foranstaltninger må det anses for rigtigt, at menighedsrådene i et ligningsområde hvert år deltager i en drøftelse med provstiuvalget om de enkelte bevillingsforslag og deres prioritering. Det foreslås derfor at gøre afholdelsen af budgetsamråd obligatorisk. Bestemmelserne om budgetsamrådet er iøvrigt uændrede.

Til § 6

Bestemmelsen i stk. 1, 1. punktum svarer til reglen i § 14, stk. 1, i lov om kirkers bestyrelse m.m., idet man dog har udeladt bestemmelsen om, at provstiuvalgets fastsættelse af ligningsbeløbet sker efter forhandling med kommunalbestyrelsen. Der tilsigtes ikke hermed en ændring af gældende praksis, hvorefter provstiuvalget forhandler ligningsbeløbets fastsættelse og grundlaget herfor med kommunalbestyrelsen, men alene en præcisering af, at ansvaret for ligningsbeløbets fastsættelse ligger hos provstiuvalget. Kommunalbestyrelsens kompetence i så henseende er udtømmende fastsat i stk. 2.

Bestemmelsen i stk. 1, 2. og 3. punktum er ny. Der har ofte vist sig behov for, at der inden for et ligningsområde kan anvendes beløb til uforudseelige udgifter ud over, hvad der med rimelighed kan

afsættes på de enkelte kirkekassers budgetter. Dette behov har til en vis grad kunnet tilgodeses i medfør af reglen i lov om folkekirkens lønningsvæsen m.m. § 7, stk. 6. Efter denne bestemmelse har det været muligt at anvende eventuelle overskydende ligningsbeløb på kommunens konto for kirkelige afgifter til at forhøje ligningsbeløbet til en eller flere af de kirkelige kasser. Provstiudvalget har imidlertid ikke haft nogen indflydelse på tilstedeværelsen af sådanne overskydende ligningsmidler, idet fastsættelsen af den kirkelige ligningsprocent er kommunalbestyrelsens kompetence. Dertil kommer, at kommunalbestyrelsen kan beslutte, at et overskydende ligningsbeløb skal overføres til næste års ligning med henblik på at holde den kirkelige ligningsprocent nede. Efter lovforslaget bliver en sådan overførsel obligatorisk, jfr. forslagens § 19, stk. 1, således at provstiudvalget kun kan anvise de beløb, der efter forslagens § 7, stk. 1, 2. pkt., er medtaget i det godkendte ligningsbeløb, til dækning af uforudsete udgifter.

Det understreges, at forslaget ikke tilsigter nogen ændring i menighedsrådenes budgetkompetence eller i reglerne for deres udarbejdelse af budgetter.

Bestemmelsen i stk. 2 svarer til § 14, stk. 2, i lov om kirkers bestyrelse og opretholder altså den såkaldte »20%-regel«, hvorefter kommunalbestyrelsen kan modsætte sig for store stigninger i ligningsbeløbet til kommunens kirkekasser. Betimegheden af at opretholde reglerne om kommunal indflydelse på størrelsen af de kirkelige budgetter har ofte været til debat, således også i forbindelse med et i 1980/81 fremsat privat forslag til ændring af lov om kirkers bestyrelse, jfr. folketingstidende 1980-81, sp. 3573, samt tillæg A, sp. 1373. Folketingets Kirkeudvalg afsluttede behandlingen af dette lovforslag med en beretning af 4. juni 1981, hvori udvalget gav udtryk for, at man ville afvente resultatet af arbejdet i kirkeministeriets udvalg vedrørende folkekirkens økonomi, jfr. folketingstidende 1980-81, tillæg B, sp. 1409.

Dette sidstnævnte udvalg afsluttede sit arbejde med afgivelsen af betænkning nr. 952/1982. I betænkningen redegøres – side 30–32 – for udvalgets overvejelser angående kommunernes indsigelsesret over for stigninger i den kirkelige ligningsprocent, og udvalget konkluderer, at den hidtil gældende bestemmelse herom bør opretholdes. Udvalget begrundede dette med, at samarbejdet mellem kommunerne og de kirkelige ligningsmyndigheder hovedsageligt forløber uden problemer, og at kommunerne kun i få tilfælde gør brug af indsigelsesretten. Denne argumentation skønnes så vægtig, at

forslag om ophævelse af 20 pct.-reglen ikke fremsættes. Dog foreslås det, at der ved beregningen i henhold til § 6, stk. 2, bortses fra de i § 6, stk. 1, nævnte udgifter. Udvalget har samtidig givet udtryk for ønsket om en afklaring af reglerne om anvendelse af overskydende ligningsmidler. Lovforslagets § 6 er således i overensstemmelse med økonomiudvalgets indstilling.

Til § 7

Bestemmelsen er ny. Det skønnes hensigtsmæssigt at fastsætte en sidste frist for godkendelse af kirke- og præstegårdskassernes budgetter.

Til § 8

Bestemmelsen svarer til hidtil gældende ret.

Til § 9

Bestemmelserne i stk. 1 og 2 svarer til de nu gældende bestemmelser om regnskabsaflæggelse for de kirkelige kasser, jfr. § 10, stk. 2, i lov om kirkers betyrelse m.m. og § 17, stk. 3, i lov om folkekirkens lønningsvæsen m.m. Dog foreslås tilføjet en ny bestemmelse i stk. 1, 2. pkt., om fastsættelse af nærmere regler om revision og godkendelse af regnskaberne. Det har herved bl.a. været taget i betragtning, at man ikke ønsker at foregribe resultatet af et igangværende udvalgsarbejde om regnskabs- og revisionsspørgsmål.

I stk. 3 er det samtidig skønnet hensigtsmæssigt, at fastsætte en sidste frist for, hvornår revisionen af regnskaberne skal være afsluttet bortset fra tilfælde, hvor særlige forhold foreligger.

Til § 10

Bestemmelsen svarer til § 19, stk. 1, i lov om folkekirkens lønningsvæsen m.m.

Til § 11

Bestemmelsen i stk. 1 er ny, for så vidt som der ikke i hidtidig lovgivning har været en særlig regel om, hvilke udgifter der kan udredes af fællesfonden. Den foreslåede afgrænsning til den del af folkekirkens udgifter, som ikke udredes af kirkekassen eller af statskassen, vil formentlig ikke fremkalde fortolkningstvivl. Stk. 2 opretholder den særlige regel om kirkeministerens adgang til at etablere en reservefond af en del af fællesfondens indtægter, medens stk. 3 opretholder ministerens adgang til at anvende et begrænset beløb til kirkelige formål. Den hidtidige bestemmelse om mini-

sterens »rådighedssum« – lov om folkekirkens lønningsvæsen § 19, stk. 3, – maksimerer beløbet til 160.000 kr. årlig. Det forekommer rimeligt at sætte maksimum i forhold til den årlige renteindtægt af præsteembedernes kapitaler. Disse renteindtægter beløb sig i 1982 til 21.573.100 kr. 1 pct. heraf eller 215.700 kr. skønnes at være en rimelig ajourføring af det hidtidige maksimum, der har været gældende siden 1964 (lov nr. 112 af 15. april 1964).

Til § 12

Bestemmelsen svarer til § 20 a i lov om folkekirkens lønningsvæsen m.m., der blev indføjet ved lov nr. 187 af 11. maj 1982, jfr. folketingstidende 1981–82, sp. 801 samt tillæg A, sp. 1625 for at skabe mulighed for at etablere en kordegneuddannelse og for at yde tilskud til de allerede etablerede kirkemusikskoler i Løgumkloster og Vestervig.

Til § 13

Den kirkelige ligningsprocent varierer relativt betydeligt fra kommune til kommune. I 1983 var der således en spredning i disse ligningsprocenter fra 0,4 til 1,9. Landsgennemsnittet har i de seneste år ligget på 0,8 pct.

Antallet af kommuner, der har søgt og fået bevilget tilskud, er steget markant i de seneste år. I 1980 var der tale om 20 kommuner, i 1981 42 kommuner, i 1982 45 kommuner og i 1983 59 kommuner. Tilskud har i praksis været beregnet som en procentdel af de beløb, der lå ud over, hvad der svarer til en kirkelig ligningsprocent på 1,1. I takt med stigningen i antallet af ansøgende kommuner er tilskudsprocenten faldet. I 1980 var den på 75 pct., i 1981 35 pct., i 1982 34 pct. og i 1983 29 pct.

Til disse tilskud kan der efter gældende lov i alt anvendes et beløb svarende til 4 pct. af landskirkeskatten (i 1983 = 12 mill. kr.). Grænsen foreslås nu forhøjet til 6 pct. af landskirkeskatten. Selv efter en sådan forhøjelse vil det tilskudsbeløb, der er til rådighed, være mindre end 1 pct. af folkekirkens totaludgifter, men det har alligevel betydning derved, at tilskud ofte vil være en mærkbar hjælp til de mindre kommuner, hvis kirkelige ligning er belastet med store udgifter til vedligeholdelse og restaurering af middelalderkirker.

Til § 14

Bestemmelsen i stk. 1 svarer til § 19, stk. 2, i lov om folkekirkens lønningsvæsen m.m.

Bestemmelsen i stk. 2 svarer til § 6, stk. 1, i lov om folkekirkens lønningsvæsen m.m.

Til § 15

Bestemmelsen i stk. 1, svarer til § 20, stk. 1, i lov om folkekirkens lønningsvæsen m.m., idet fristen for indsendelse af overslag over fællesfondens indtægter og udgifter dog foreslås ændret fra 15. april til 1. marts med henblik på så tidligt som muligt at kunne underrette kommuner og provstivalg om landskirkeskattens størrelse.

Stk. 2 svarer til § 6, stk. 2, i lov om folkekirkens lønningsvæsen m.m., idet man dog har udeladt bestemmelsen om, at kirkeministeren fastsætter det skattebeløb, der skal betales fra hver enkelt kommune. Fordelingen mellem kommunerne er fastlagt i de i stk. 3 fastsatte regler.

Bestemmelsen i stk. 3 svarer til § 6, stk. 3, i lov om folkekirkens lønningsvæsen m.m.

Til § 16

Bestemmelsen svarer til de nugældende regler.

Til § 17

Bestemmelsen svarer til de i § 20, stk. 2, i lov om folkekirkens lønningsvæsen m.m. indeholdte regler om regnskabsaflæggelse og revision m.m.

Til § 18

Bestemmelsen svarer til § 7, stk. 1–4, i lov om folkekirkens lønningsvæsen m.m. Sidste punktum i forslaget's stk. 1 opretholder den gældende regel om, at eftergivelse af kommunale skatter også omfatter kirkelige ligningsbeløb.

Den kirkelige ligningsprocent foreslås i overensstemmelse med et af kirkeministeriets økonomiudvalg stillet forslag fastsat med 2 decimaler. Forslaget giver mulighed for at fastsætte kirkeskatten således, at dens provenu i højere grad end hidtil vil komme til at svare til de budgetterede udgifter. Der henvises herom til økonomiudvalgets betænkning nr. 952/1982 side 34, hvor det anføres, at forslaget er forhandlet med kommunernes landsforening og indenrigsministeriet, der ikke har haft noget at indvende.

Til § 19

Bestemmelsen i stk. 1 svarer til § 7, stk. 5, i lov om folkekirkens lønningsvæsen m.m. Der er dog foretaget den tilføjelse, at et i medfør af forslaget's § 6, stk. 1, lignet beløb til afholdelse af uforudsete

udgifter først udbetales til vedkommende menighedsråd efter provstiudvalgets særlige udgiftsordre. Også disse beløb skal i alle tilfælde indbetales til kirkekasserne og regnskabsførelsen vil derfor finde sted i disse.

Bestemmelsen i stk. 2 svarer til § 7, stk. 6, 2. pkt., i lov om folkekirkens lønningssystem m.m.

Til § 20

Grundlaget for statens økonomiske tilskud til folkekirken findes i § 1 i lov om folkekirkens lønningssystem m.m.

Overvejelserne om en revision af denne bestemmelse har som udgangspunkt haft, at statens tilskud ikke skulle hverken forhøjes eller nedsættes. Det har ved lovforslagets udarbejdelse været tilsigtet inden for den således lagte økonomiske ramme at tilrettelægge tilskudsreglerne på en administrativt hensigtsmæssig måde. Endvidere har det været tilstræbt, at staten anerkender sin forpligtelse over for kirkebygninger og deres historiske inventar som en lovbunden forpligtelse. Statens tilskud til folkekirken udgør i finansåret 1983: 296 mill. kr. Heraf udgør tilskuddet til præstelønninger og -pensioner: 250 mill. kr. eller langt den overvejende del. Af folkekirkens samlede udgifter dækker statens tilskud nu ca. 13 pct. mod ca. 35 pct. i 1966-67. Ved § 1 i lov om folkekirkens lønningssystem er statens tilskud til provste- og præstelønninger fastsat til 60 pct. af lønudgifterne. Reelt udgør statens tilskud dog kun ca. 50 pct. i dag. Dette skyldes, at såvel det præsterne tilkommende rådighedstillæg som hjælpepræsteres fulde løn afholdes af fællesfonden uden nogen refusion af statskassen. Præsterens rådighedstillægsordning blev gennemført ved tjenstemandsaftaler i 1971 og 1973 for at muliggøre en rimeligere arbejdsfordeling mellem præsterne. Da denne ordning ikke var forudset i 1969, da statens lovbundne tilskud til folkekirken blev fastsat, måtte udgifterne ved rådighedstillægsordningen udredes fuldt ud af de kirkelige midler. Rådighedstillægget indgår i præstelønningerne som en løndel (særligt tillæg), og det er derfor ikke hensigtsmæssigt, at denne løndel refusionsmæssigt behandles anderledes end de øvrige løndele. Statens tilskud omfatter kun tjenstemandsansatte præster.

Lønudgifter til hjælpepræster, der er overenskomstlønede, afholdes derfor i deres helhed af kirkelige midler (fællesfonden). Denne forskel, der har været begrundet i hjælpepræstestillingens midlertidige og personlige karakter, er efter de senere års praksis for anvendelse af hjælpepræsteansættel-

ser ikke mere så velbegrunder. Hjælpepræstestillinger anvendes i dag i størst udstrækning i tilfælde, hvor befolkningsudviklingen ikke begrunder oprettelse af en fuldtidsstilling (eller omvendt nedlægelse af en hel stilling), men derimod en deltidsbeskæftigelse. Hjælpepræsteansættelsen vil i sådanne tilfælde blive af længere varighed end det hidtil har været sædvanligt og vil dermed have mistet såvel den personlige som midlertidige karakter. Endvidere henvises til, at der bl.a. i konsekvens heraf er foreslået tillagt hjælpepræster sædvanligt medlemskab af menighedsrådet i det folketingsret forelagte forslag til lov om menighedsråd.

Der bør af disse grunde ske en justering af statens tilskudsandel vedrørende præstelønninger. Det er i denne forbindelse anset for hensigtsmæssigt at fastsætte statens tilskud til præstelønninger, således at det muliggøres, at den fulde pensionsudgift vedrørende præste- og provstestillinger – og ikke blot en procentdel heraf – udredes af statskassen. Dette vil indebære en administrativ og regnskabsmæssig forenkling, der falder godt i tråd med, at folkekirkens pensionsområde ved tjenstemandspensionsloven er sammenkædet med statens og folkeskolens pensionsområder, således at der ikke ved overgang mellem disse finder overførsel sted af pensionsreserver eller lignende.

Statskassen har hidtil ydet et lovbundet tilskud til:

1. Provsters og domprovsters udgifter til tjensterejser og kontorhold.
2. Udgifter i henhold til lov om tjenstemænd i staten, folkeskolen og folkekirken § 23, jfr. § 44. (Udgifter i forbindelse med tjenstlige forhold).
3. Konsulentudgifter.

Der er ikke særlige principielle grunde til, at disse udgifter skal afholdes af statskassen. Tværtimod har udviklingen medført, at det skønnes rimeligere at afholde disse udgifter af folkekirkens midler. Eksempelvis kan nævnes, at provsternes udgifter til befordring og kontorrekvisitter vanskeligt kan udskilles fra provstens tilsvarende udgifter som forretningsfører for provstiudvalget. Sidstnævnte udgifter afholdes af fællesfonden.

Bortfald af disse tilskud, der er af beskeden størrelse, jfr. nedenstående opstilling, er derfor skønnet at være en rimelig og nutidig forenkling.

En lignende begrundelse ligger bag forslaget om, at biskoppernes og stiftsøvrighedernes kontorholdsudgifter fremtidig afholdes af folkekirkens midler (fællesfonden). Efter de nugældende regler udredes disse udgifter af statskassen, medens stiftskassererkontorenes udgifter afholdes af fællesfon-

den. Da en kontor- og personalemæssig sammenlægning af bispe-, stiftsøvrigheds- og stiftskassererkontorerne har betydelige administrative fordele og derfor tilsigtes gradvist gennemført, vil det være forbundet med unødigt vanskelighed af hensyn til tilskudsreglerne at skulle opdele kontorholdsudgifterne imellem bispe- og stiftsøvrighedsfunktionerne på den ene side og stiftskassererfunktionerne på den anden side.

Da bispe- og stiftsøvrighedskontorerne de fleste steder er indrettet i eller i umiddelbar tilknytning til bispegårdene, foreslås også udgifterne til bispegårdenes vedligeholdelse og drift overført til fællesfonden. Den omstændighed, at bispetienden i begyndelsen af forrige århundrede blev overtaget af staten, taler ikke herimod, idet biskoppernes lønning efter forslaget fremdeles skal udredes af statskassen.

Gennem disse forenklinger af tilskudsreglerne opnås tillige mulighed for et væsentligt tilskud til istandsættelse af kirker og kirkernes historiske inventar.

Der har gennem mange år af staten været ydet tilskud til disse formål. Statens forpligtelser har ikke været lovbundet. Det er principielt ønskeligt gennem en lovfæstelse af statstilskuddet at under-

strege statens forpligtelser til at bidrage til vedligeholdelse af kirkerne, som er vor væsentligste bygnings- og kulturværdi, og som indeholder historisk og kunstnerisk meget værdifulde inventargenstande.

For at undgå, at det samlede tilskud på finansloven reduceres fra år til år, således som det er sket gennem de senere år, foreslås et mindstebeløb for tilskuddet fastsat i selve lovteksten.

Økonomiudvalget har (jfr. betænkningen, side 45-46) foreslået skabt hjemmel for, at tilskud til istandsættelse af kirker kan ydes af fællesfonden, og at statens tilskud indskrænkes til at vedrøre kirkernes historiske inventar.

Dette forslag er ikke fulgt, men i praksis tager man ved beregningen af statstilskud hensyn til forskellene i henseende til den ligningsområderne påhvilende vedligeholdelsesbyrde, jfr. betænkningen side 44-45.

Dertil kommer endvidere som nævnt det principielt ønskelige i, at staten vedkender sig sin forpligtelse på dette særlige område.

Med udgangspunkt i finansloven for 1983 ville statens tilskud til folkekirken fordele sig således sammenholdt med den nuværende fordeling på finansloven:

	Udgift ifgl. FL83	Udgift ifgl. lovforslag
Konsulentudgifter	311.900 kr.	-
Udgifter i henhold til Tjenestemandsløvens § 23, jfr. § 44	20.000 kr.	-
(Udgifter i forbindelse med tjenstlige forhør).		
Biskoppers og stiftsøvrigheds lønnings- og kontorholdsudgifter	12.191.900 kr.	3.200.000 kr.
Provsters og domprovsters tjensterejser og kontorhold	330.000 kr.	-
Tilskud til præsters og provsters lønninger.....	186.000.000 kr.	143.200.000 kr.
Tilskud til præsters og provsters pensioner	62.000.000 kr.	103.333.000 kr.
Tilskud til restaureringer	3.240.000 kr.	14.360.800 kr.
	264.093.800 kr.	264.093.800 kr.
Øvrige udgifter på finansloven, der ikke berøres af lovforslaget:		
Under § 19. Kirkeministeriet	30.828.500 kr.	30.828.500 kr.
Under § 26. Pensionsvæsenet.....	2.300.000 kr.	2.300.000 kr.
	297.222.300 kr.	297.222.300 kr.
Indtægter på finansloven, der ikke berøres af lovforslaget	÷ 626.400 kr.	÷ 626.400 kr.
Statens tilskud i alt	296.595.900 kr.	296.595.900 kr.

Til § 21

Bestemmelsen samler de hidtil gældende bestemmelser om bestyrelsen af folkekirken faste ejendomme i lov om kirkers bestyrelse m.m. § 5 og

i lov om folkekirken lønningsvæsen m.m. §§ 8-10, 12, 13, stk. 1, og 14, stk. 3. Ændringerne i forhold til de nævnte bestemmelser er kun redaktionelle, dog at man ikke har fundet det nødvendigt at op-

retholde kravet om ministeriets godkendelse af pantsætning af fast ejendom, da denne beføjelse mere naturligt ligger hos provstiudvalget.

Til § 22

Den foreslåede bestemmelse er identisk med bestemmelsen i lov om folkekirkens lønningsvæsen m.m. § 14, stk. 1-2.

Til § 23

For så vidt angår bestyrelsen af præsteembederens kapitaler svarer den foreslåede bestemmelse til lov om folkekirkens lønningsvæsen § 18, jfr. § 19, stk. 1.

Med hensyn til bestyrelse af kirkernes kapitaler var reglen indtil 1970 affattet således (lov om kirkers bestyrelse m.m. § 5, stk. 1): »Kirkernes formue bestyres af overtilsynet, dog kan det uden for København overlades menighedsrådet at bestyre kirkens formue på nærmere af ministeriet fastsatte vilkår«.

I henhold til denne bestemmelse var hovedreglen den, at kirkernes formue bestyredes af stiftsøvrighederne (som overtilsyn for kirkerne), men at der var givet generel dispensation fra denne hovedregel for så vidt angår købstadskirker, idet disse kapitaler bestyredes af menighedsrådet.

Ved lov nr. 260 af 4. juni 1970 blev § 5 i lov om kirkers bestyrelse ændret til følgende affattelse: »Kirkeministeren fastsætter regler om bestyrelse af kirkernes kapitaler«. Det var hensigten med den ændrede formulering at skabe mulighed for, at der administrativt kunne gennemføres rationaliserende foranstaltninger vedrørende bestyrelsen af disse kapitaler sammenhængende med, at den hidtidige købstadsordning afskaffedes ved kommunalreformen. I kirkeministeriets cirkulære af 15. juli 1970 vedrørende lovændringen blev det fastsat, at kirkernes kapitaler, indtil sådanne nye regler måtte blive fastsat, skulle forvaltes efter de hidtil gældende forskrifter. Der er ikke senere fastsat nye regler, hvorfor retstilstanden stadig er den, at kirkernes kapitaler forvaltes af stiftsøvrighederne, bortset fra de tidligere købstadskirkers kapitaler. Disse forval-

tes stadig af menighedsrådene, dog at der forekommer tilfælde, hvor tidligere købstadskirkers kapitaler efter aftale mellem vedkommende menighedsråd og stiftsøvrighed er inddraget blandt stiftsmidlerne under stiftsøvrighedens bestyrelse. Efter det oplyste drejer det sig om 10 tidligere købstadsogne.

Under stiftsøvrighedens bestyrelse forvaltes kirkernes kapitaler blandt stiftsmidlerne og tjener dermed som udlånskapital for stiftets kirker. Grundstammen i stiftsmidlernes udlånskapital er tiendeafløsningssummerne, der blev indbetalt i henhold til tiendeafløsningsloven af 15. maj 1903, men langt den største del af kirkernes kapitaler udgøres nu af gravstedskapitaler, dvs. éngangsvederlag, der indbetales for vedligeholdelse af gravsteder i en eller flere fredningsperioder. Summen af kirkernes kapitaler blandt stiftsmidlerne udgjorde pr. 31. december 1982 385.915.184 kr., hvoraf ca. 230 mill. kr. var anbragt i lån til kirker. Tilgangen af gravstedskapitaler til stiftsmidlerne er for årene 1980-82 inkl. opgjort til ca. 110 mill. kr.

Siden stiftsmidlernes udlånsvirksomhed begyndte kort efter tiendeafløsningsloven har rentefoden – såvel indlån- som udlånsrenten – været 4 pct. p.a.

I betænkningen fra kirkeministeriets økonomiudvalg redegøres på side 59-61 for udvalgets stillingtagen til spørgsmålet om forvaltning af kirkernes kapitaler og stiftsmidlernes udlånsvirksomhed. Udvalget konkluderer, at forvaltningen af kirkernes kapitaler fremdeles bør varetages af stiftsøvrighederne, og at denne forvaltning bør udvides til også at omfatte de tidligere købstadskirkers kapitaler. Endvidere er det udvalgets indstilling, at stiftsmidlernes rentesats uændret skal være 4 pct. p.a.

I overensstemmelse med økonomiudvalgets indstilling foreslås det nu på ny lovfæstet, at kirkernes kapitaler skal forvaltes af stiftsøvrighederne.

Til §§ 24-26

Bestemmelserne er med mindre redaktionelle ændringer identiske med de gældende regler om provstiudvalg i lov om folkekirkens lønningsvæsen §§ 27, 28, 29, stk. 1 og 30.